

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pe un an 24 coroane.
Pe șase luni 12 cor. — Pe trei luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze
Administrației zărilor «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Serioși nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Un șir cu litere mărunte pentru întâia oară 30 fil,
pentru a doua și a treia oară câte 20 fil.
Pentru inserate mai mari după învoială.

Psihoza răboiului

De când cu răboiul, care a iritat și a măhnit atâtea vieți, fără deosebire de vârstă și sex, auzim și citim expresiunea de *psihoză a răboiului*.

Vorba înseamnă: *turburare nervoasă*, produsă în organismul unui om pe urma răboiului.

Psihoza răboiului se manifestă atât la om, cât și la *popoare* întregi, și anume: în formă de ură nesăbuită, în ordine neexplicabilă, în egoism exagerat, în bănueli și ocări neînfrânate. Toate acestea se pot cuprinde în expresiunea: *psihoză a răboiului*.

«Boala» aceasta preocupă în toată serioșitatea pe mulți psihiatri.

Un medic german a scris o carte despre *Psychopathia gallica*. Alti medici a încercat să constate o predispoziție epileptică la poporul italian. Al treilea este de părere, că poporul francez nu se mai poate considera de responsabil în fapăturile sale, și că suferă de cele mai bizare deprinderi. Același lucru îl susține un medic francez, ierese, drept — germani.

În fața acestor răătăiri ale științei doctoricești, medicul elvețian Dr. Hinrichsen, agregat de psihiatrie, a publicat în orșul Băle o monografie: *Psihoza răboiului la popoarele beligerante*.

Medicul elvețian încercă a da apariții, de care vorbim, o explicație logică și cumpătată. În mersul gândirii sale este obiectiv și convingător. Știe scote la iveală partea de capătene a lucrului, limpezind chestiunea pe înțelesul celor mulți.

Este mare deosebire, zice monografia dela Băle, între *psihoza individului* și *psihoza popoarelor*.

Omul psihotic nu-i altceva, decât un smintit, un bolnav de creier. Un popor însă, în întregimea sa, evident că nu poate fi alcătuit din smintiți. Cum se face așadar, de popoare întregi produc impresia, că nu sânt în toată firea?

Răboiul de astăzi nu mai este o afacere a guvernelor și a armatelor, ci este afacerea *tuturora*. Va să zică, poporul, ca să pornească bucuros la luptă, trebuie transpus în afecț, trebuie întărit.

Orce popor crede, că se luptă pentru «patrie și dreptul său». Fiecare popor se simte atăcut, și astfel «forțat» să pună mâna pe arme. La aceasta se adaoage agifarea săvârșită cu intențiune, precum și numărul mare al oamenilor răniți în asemenea timpuri. Acum își începe lucrarea momentul *sugestiunii*, al molipsirii suferitei. Omul singur și normal, când este agitat, poate totuși să-și păstreze claritatea judecării și să-și înfrâneze pornirile. Cipele lui de mânie sunt trecătoare și de obicei n'ajung gradul exaltării.

Dimpotrivă, când patima se întâpănește asupra *maselor*, individul este răpit de curent, nu mai e în stare a deosebi între bine și rău, nu mai e pătruns de sentimentul răspunderii și al umanității. Atunci iese din ascunsul ei firea omului primitiv, a sălbaticului, și se învederează în mod cu atât mai răutăcios, cu cât un popor oarecare este înzestrat dela natură cu temperament mai viu.

Totul se înteește, și astfel vedem: însuflețirea pentru cauza comună, alăturarea la corpurul poporului amenințat de pericol, — dar în același timp și iritarea neîncrezătoare și teama epidemică de spioni.

Veștile izvoresc, se răspândesc și se măresc. În asemenea momente toate se par bătătoare la ochi și amenințătoare, toate pare că cer intervenire. Puțin trebuie, și încordarea în care trăim se schimbă în forță împulsivă.

Mai știm, că masa poporului se compune nu numai din ființe normale suferitește, ci și din indivizi cu dispozițiile lor particulare. Intre oameni serioși și treji se găsesc și persoane care își pierd ușor săria, se găsesc fanțiști, exaltați, visători, cari știu să poarte cuvântul cu îndemănare și să înfrăușca opinia generală. Această împrejurare produce starea morbidă a fenomenului ce se preglătește.

Asupra masei are efect numai ceace este exagerat.

Cu cât se află împreună oameni mai mulți, cari simțesc, cugetă și lucrează *ca mulțime*, cu atât mai ales va ieși la suprafață patima și cu atât mai ales vor fi năbușite cuminția și înțelegerea, — însușirile care la adică aparțin individului, nu maseilor.

Senatori sânt *oameni buni*, dar senatorii sânt *oameni buni*, dar senatorii este feară sălbatică, — s'a zis odată cu dreptate.

Judecată, pricepere, chibzuire aflăm numai la individ. Massa este totdeauna «*bestia*», — sau cel puțin este dispusă a deveni *bestie*. Massa, în ura sa, e gata să meargă până la distrugerea, la ștergerea de pe fața pământului, a poporului, cu care poartă luptă.

Chiar și atunci, când o minoritate de oameni, dintre cei mai cuminți și buni, se găsesc în mijlocul *maselor*, bunele însușiri ale individului dispar ușor. Dacă mulțimea nu

este condusă de mintea *unui*, hotărârile luate de *massă* sânt izvorâte din sentimentul momentului, și nu al chibzuirii liniștite.

Individul se poate hotărâ, în afaceri proprii, conform intereselor sale reale sau închipuite. Ajuns în *massă*, individul nu mai este liber, felul său de simțire și gândire se schimbă. Hotărârile sale nu le mai ia, cum cer interesele lui cele mai de aproape, ci este răpit, simte și cugetă altfel, nu ca mai înainte, și pune la cale treburi, care la adică nu le voiește, și care adeseori sânt tocmai contrare intereselor lui personale.

Astfel se formează așa numitul «*suflet colectiv*».

Dacă am întreba pe fiecare în parte:

— «Vrei tu răboiul? Vrei tu să-ți trimiți fiul în fața tunului și a mitralierei?» — aproape oricare individ ar răspunde cam așa:

— «Apiră-mă, Doamne! Ce bunăteate îmi aduce mie răboiul? Nu vreau!»

Dar individul, cum am arătat, nu poate rămâne totdeauna în gândirea aceasta, căci este înrăurit și legat de întregul, din care face parte.

Răboi, fără voința de a nimici adversarul, nu se poate închipui. Întrebarea este numai la *ce grad* ajunge iritarea voinței de nimicire. x.

Batificarea tratatului de pace cu Rusia. Congresul sovietelor intrunite la Moscova a aprobat cu 453 voturi, contra 30, tratatul de pace dela Brest-Litovsk. Reprezentanții tuturor sindicatelor, în urma acestei hotărâri, au ieșit din partid.

FOIȘOARA

Pomul și Copacii

de Ioan Gorn

Îl întâinem adesea, în mijlocul mișcării din orș și eram, fără îndoială, de seamă a celui mai pușin cari îl băgau în seamă. În mijlocul mișcării acesteia, ochii celor mai mulți se opresc asupra lunei de oameni fercheși, bărbați spulici, dalmace cusute în bucați de stofe scumpe, cu capace împodobite de așura capului, — priveștii care te pun în curent pe modele cele mai nouă, și îți înlesnesc apreferea efectului ce fac. Dar cine o să se uite la un biet jerpelit, ca să citească de pe îmbrăcămintea lui sărăcăuți cazna cu care a căutat și azi să rezolve chinutoarea problemă a unei înfățișări cuvicioase? Ce o să-i spună trețăcătorii fața aceasta brăzdată, îmbrăntărită înainte de vreme, ochii aceștia sticloși, geamuri turburi, îndărătul cărora ghicești casa pusite, prăsisă... Pe când atâtea priviri pline de vicioșine lucesc împrejur, îndemnatore la bucurare de viață și de clipa ce scânteie în trecerea-i adenemitoare.

Și cu toate acestea, a fost o vreme când scânteiau și ochii aceștia — o cum scânteiau! — atunci când îndărătul ge-

murilor limpezi era plin de viață și de beșug în casă... Cine a prădat-o așa, de numai putegai și pânze de păianen au mai rămas într'însa?... Ei, cine n'a prădat-o? Numai acela care n'a vrut.

Hei, dumneața, care treci țanțos lăfăindu-te acolo în trăsura ce ți-a adus-o de zestre cocușna matala dela V. — nu-ți mai aduci aminte? Nu-ți aduci aminte de bălatul sfioșic, pe care n'ai putut să-l dominezi cu foșele dumitale de odrăslă de boer scăpăat, dar l-ai îndușoit numai decât cu mura speriată și rugătoare, când ai rămas cu gura căscată înaintea problemei ce v'ă dăduse dascălii haini, ca v'ă pună la încercare deontologicile minșei, înainte de a v'ă da pașaporul în lume spre atacarea problemelor vieții... El a avut destinotea destulă și pentru dumneața, din bunătate de inimă a făcut o faptă rea, — era atată disperare în ochii rugătorii!

— Și iată te acum departe cu pașaporul fals, — atâd de departe, încât nici nu mai zărești pe cel rămas în urmă, rămas pe loc cu pașaporul cel adevărat ascuns în fundul buzunarului dinăuntru al hainei.

Dar dumneața, cestalât, zorit cu ghozdănu subsoară, făcând pe democratul în drumul spre minister, — evită frumusețea ruina aceasta, în care nu mai recunoști,

și de sigur nu mai recunoști, căci altminteri ar trebui să-ți scoți căciula până la pământ în fața ei, — nu mai recunoști pe... colaboratorul d-tale de odinioară, știți acela care făcea toată treaba, cu care pe urmă dumneața te înfățișă să culegi roadele și laudele... El ți-a rămas credincios câtă vreme ai vrut, cătă vreme ai avut nevoie de dânsul. Sus în mandsara aceea — n'o mai ști? — stătea și munea până ajunșese să-și scuie plămâni, și — șefii tăi se minunau de puterea ta de muncă și de agerimea ingenului tău... Ai ajuns departe și dumneața, — ai ajuns acolo unde nu trebuie să te mai ascuzi că sânt alții cari muncesc pentru dumneața, căci dela o treaptă în sus a măriilor și bunălătătorii lumeești așa este în regulă, nimeni nu se mai miră și nu se mai revoltă de aceasta, — este în ordinea lucrurilor și în legea cea făcută pentru toi.

Și dumneața, tinere cu plete lungi, — ți le-ai lăsat ca să te cunoscă că ești ponci, — ți-ai trântit pălăria pe ceafă și arunci priviri ironice spre omul cu fiacăra minșei stăns sub fruntea i palidă... O! acum n'ai să te mai sfiștii de dânsul, ai învățat dela el mai tot ce știi, — puțina artă firavă care răsare din țărul inspirației tale subțirele s'a hrănit dela îmbeșugatul izvor al

talentului lui puternic, și fără aceasta nimica n'ai fi fost; — l-ai înjurat pentru aceasta, și el nimica nu ți-a zis. Mai îndrăznește-ți-ai făcut și l-ai bașjocorit strigând că a ta și îmbrăntărită, și că nouă este și tu, — cum nouă este dunga de apă răfăcită pe alături de torente... Acum trăs-țefi pălăria pe ceafă și răzi-i în nas; l-ai biruit; și n'ai să te mai temi de privirea care te săgeta și în somni, străpungându-ți dintr-o parte într'alta anemică-ți inimă otrăvită...

Ocolii-ți voi toți, — toți pentru cari a rodit mintea lui istovindu-se. Ce mai puteai avea cu dânsul? Din creerul acestor nu se mai storce nimica pentru voi, — și ochii aceștia nu mai păstrează într'înșii nici urmă din puterea fulgerului care să poată să v'ă trăzească. Nici de folosit, nici de temut.

Mă opresc în drum și mă uit în urma lui. Va merge așa sfios, necunoscut, nerecunoscut de nimeni. Din când în când cite cineva — cineva am zis? din când în când cite o nimenie, se va strămba văzându-l: Ce caută cerșetorul acesta printre noi, — printre noi cei așa de bine îmbrăcați și de gras pomădușii?...

Și pe urmă, într-o zi, n'o să mai oprească cu mura lui sălbatică, zdrențuită, pri-

Autograful domnitorului. Maiestatea Sa, Regele Carol, s'a îndurat prea grațios să adreseze ministrului de justiție Dr. Vilhelm Vázsonyi următorul autograf:

Înaltă Vázsonyi,

Cu prilejul evenimentului îmbrăcării pentru Mine și Casa Mea, prin norocoasa naștere, suportată de soția Mea, de Maiestatea Sa imperială și regală regina Zita, urmez soaptele inimii Mele, când doresc a exercita grație față de toți aceia, care au venit în conflict cu legile penale, și care sânt vrednici de a fi amneziați. Aștept în acest scop, să-Mi înaintezi cât mai curând propunerile.

Baden, 10 Martie 1918.

Carol m. p.

Dr. Vilhelm Vázsonyi.

Tratatul de pace cu România. Din București se anunță:

Delegatul României *Argetoiana*, întors dela Iași, a comunicat delegaților ulterior centrale, că *gubernul Averescu a demisionat*, și anume din motive de politică internă, ce nu stau în legătură cu chestiunea păcii. Noul guvern nu s'a format încă. Din cauza aceasta tratativele de pace sufăr oarecare întârziere.

O jăluire

Ziarul german din Sibiu, *S. D. Tageblatt*, publică în n-rul din 8 I. c. sub titlul *Jăluire din comitatul Târnavă mare* următoarele:

În timpul mai nou s'a ivit în comitatul nostru zănuștia, — pusă la cale de sus, — în scopul de a se înființa din partea statului, în câteva comune, *grădini de copii*.

Este vorba, pe semne, de a creia pe seama *românilor*, ale căror școli vor fi în parte statificate, și câteva grădini de copii, — în care anume scop, nu discutăm acum. Statul, dacă voințe, are dreptul să le creeze. Dar că satele săsești ar trebui să contribuie cu mijloace bănești pentru asemenea grădini de copii, aceasta n-o putem înțelege noi, sătenii, nici de cum.

Zilele acestea a venit protopretorul în comuna noastră, unde avem de mult un azil evangelic, și a convocat reprezentanța comunală să hotărască înființarea, pe seama copiilor, a unui azil de stat.

Comuna a respins unanim cererea aceasta. Mai târziu protopretorul a venit de nou în sat. Și astfel trebuie să ne apărăm în public.

Domnul comisar al guvernului a fost foarte neplăcut impresionat prin hotărârea noastră, și de aceea protopretorul stăruiește încă odată din toate puterile, și așteaptă dela comună, — pentru a nu fi considerată de «renitență» — următoarele: Să hotărască repartiza unei dări de 3 la sută pentru azilul de stat, cedarea grațuită a unui loc pentru clădire, lemnurile necesare la încălzit, o contribuție pentru susținerea așezământului, și alte lucruri mai mărunte. Comunitatea a respins cererile.

Acum sântem învinuți de *nepatriotism* și alte vorbe de acestea. Noi însă ne adresăm publicității și întrebăm:

Dacă statul crede că are trebuință de azil în cutare comună, din ce motiv se cere dela sași, să plătească pentru români și pentru alții, după ce, — sașii, — au un azil, care este susținut de biserică evangelică, și pentru care ei poartă cheltuielile?

Mai departe: Cum se înțiplă, de comunele sânt expuse, — în felul arătat mai sus, — la presiune, în scop de a le constrânge să aducă hotărâri ce nu le convin?

Dupăce nu putem presupune, că asemenea procedări sunt aprobate de comisarul guvernului, li recomandăm să facă atente organele sale subordonate, că tocmai momentul de față este cel mai puțin potrivit intru a sămăna pe calea aceasta nemulțumire în comune și a neliniști și mai tare spiritele iritate în multe feluri.

Reforma electorală

— Ședințele comisiunii —

În ședința din 14 I. c. au luat cuvântul deputații *Ludovic Holló* și *Leopold Vadász*. Vorbitorii s'au ocupat cu chestiunea *disolvării* camerei. *Holló* crede, că alegerile nouă vor contribui cât mai curând la realizarea unui *parlament al poporului*. Al doilea orator, *Vadász*, din contră, protestează în numele partidului muncii împotriva ideii de a disolvi camera, căci alegerile nouă, făcute în vreme de război, n'ar reprezenta nici decum adevărata voință a țării.

Comisiunea a hotărât după aceasta, că ședința din 15 Martie, în considerare a săbătorii naționale, să se înceapă, în loc de 10 ore, la 12 ore la amiază.

În ședința aceasta din 15 Martie, primul orator a fost contele *Károlyi*, care expune antecedentele istorice și politice

ale reformei. Situația, în urma discuțiilor din comisiune, s'a lămurit: Sânt două tabere, cu vederi atât de diferite, încât nu mai e trebuință de nici un fel de sovărie. Dacă proiectul de acum nu va obține majoritatea voturilor, nu rămâne altceva de făcut, decât *disolvarea* camerei și apelarea către țară. Cu privire la primejdia naționalităților, remedii nu trebuie căutate în dreptul electoral, ci în alte instituții. E adevărat și e regretabil, că s'au întâmpinat tardări în cursul războiului, dar păcatul acesta nu trebuie generalizat.

Ministrul de justiție *Vázsonyi* posează să lămurască întrebarea: Care este punctul de vedere al membrilor din comisiune, spațiatori partidului muncii? Ministrul cere să se însure împede toate punctele de deosebire din contraproiectul planuit de acest partid. În chestia de naționalități, ministrul promite măsuri necruțătoare împotriva intinței, și *pace cu iubire față de cetățenii credincioși ai naționalităților*.

Somat de ministrul *Vázsonyi*, a cerut cuvântul contele *Stefan Tisza*, zicând că nu există nici un contraproiect al partidului muncii; aderenții săi și-au manifestat în comisiune păreri *individuale*. Contele *Tisza* cere să se introducă în lege dispoziția privitoare la *terminarea celor patru clase primare*, va să zică nu cere cunoașterea libinlii statului drept condiție pentru obținerea dreptului de alegător.

După o declarație în chestiune پرسonale a contelei *Mihail Károlyi*, ședința se ridică.

Sambătă, în 16 I. c. a rostit ministrul *Vázsonyi* un mare discurs, despre care vom raporta în numărul următor. Impresia, în cercurile guvernului, este că actuala cameră va trebui să primească proiectul fără nici o schimbare esențială.

Mersul războiului

Telegrame oficiale dela biroul de presă al ministrului președinte

Raportul statului nostru major:

Badapesta, 13 Martie. (Of.) Nimic nou.

Badapesta, 14 Martie. (Of.) Eveniment deosebit nu s'a petrecut.

Badapesta, 17 Martie. (Of.) Nimic de raportat.

Șeful statului major.

Raportul statului marej german:

Berlin, 13 Martie. (Marele cartier general.) Frontul *vestic*: Grupul de armate al principelui de coroană *Rupprecht*. Activitatea moderată de tunuri a crescut în cursul zilei, înainte de a se înopta, numai pe unele sectoare. În vremea nopții s'a redupțat lucrarea de recunoaștere de amândouă părți.

Grupul de armate al principelui moștenitor german: Am observat din nou, că funcționarea reflector francez așezat pe catedrala din Reims. Poziția noastră la nord și nordost de Prosnen, începând dela amiază, a stat sub foc distrugător puternic. Detașamente tari franceze, care au atins seara pe front larg, au izbutit să intre în primul nostru șanș numai la vest de drumul *Thury Nauroy*. Ia celelalte locuri lupta s'a sfârșit cu respingerea lor. Pe țărml răsăriteni al Meusei toată ziua s'a desvolat o vie activitate aviatică.

Frontul *ăsaritene*: În lupte repetate am respins bandede dușmane, care amenințau în Ucraina liniile ferate, ce duc dela domeniul de război către Bahmaci. Am ocupat Bahmaciul.

Pe celelalte fronturi nici o nouate.

Berlin, 16 Martie. (Marele cartier general.) Frontul *vestic*: Grupul de armate al principelui de coroană *Rupprecht*: Seara și în cursul nopții activitate foarte vie de artilerie engleză între Arras și St. Quentin. Focul dușman îndreptat asupra localităților din dărăt, în Meuse și Holluin, au cauzat pierderi mai grele în locuitori.

În tranșee

De Ioan Berghia.

*Dorm armele pe margini de tranșee,
Și dincolo dușmana baterie
Abia acum se pleacă spre odihnă
Și lasă peste noi somnul să vie.*

*Eu stau în post. Privesc în depărtare,
Oândind la timp de pace, vreme bătrâne..
Azi stânt aici, stânt încă în viață,
Dar nu știu, unde-o fi eu poate mâne...*

Strățit

De Ioan Berghia.

*Râmas-am azi, precum rămân orfanii,
Și firul povestirii mi se curmă.
Lângo lumină 'mbrăntit cu anii
Imi trag soacota zitelor din urmă.*

*Un glas strănut mă cheamă 'ncet pe nume,
Pe când la geam într'una bate ploaia,
Iar undeva 'ntr-o carte 'n altă lume
O mână nevăzută 'ntoarce foaia...*

virile delicate... Iar dispariția-n-o s'o observe nimeni; — ci dacă cineva se va nimeri ca să răcească tocmai în ziua cea pela Morgă, o să-l găsească acolo întins pe o lespede, și de-asupra un număr — atâtă va mai rămănea peste fumul risipit al unei vieți, despre care nu vor mai grăi decât amintirile târzii...

De-alungul drumului se înșiră copaci, mândri par'că de podoba pletoașă a ramurilor; ridică vârfurile spre cer, sfidând vremea, și nepăsători de trecătorii cari n'au ce să lăcomescă la frunzele și crengile lor sterge. Mărcinșululături se lăfăleşte, sigur că nimeni n'are nici să se apropie măcar de dânsul, necum să pună mâna să-l lipsească de podoba scieților. Și câte burueni mai sânt, îmbrășează gardurile și se bucură, nesupărate, de soare și de ploaie; nici gâsca nu le paște.

Dar iată și un pom printru copaci. Iată-l Jerpelit, rupt, lipsit de crăci încoace, de frunziș dincolo; o creangă-l atarnă frântă dela lăcheietură și-și arată rana roșietică, din care par'că s'a scurs cu adevărat sânge peste frunzele ruginii, uscate. Zadarnic dela trunchi răsă crevta crengi frive, de care nimeni nu s'a atins; podoba cea de sus, cea puternică, cea vâ-

joasă, e jăfuită. Trist își atarnă rămășițele pomului rănit, lovit de moarte de mii de lovitur; făt-ceare l-a smuls o vânt de viață, și istovit acum își așteaptă sfârșitul, părăsit, desprins de tot, privit ca o slutenie care strică frumusețea rânduirii minunate a copacilor întregi și stufoși dimprejur...

Nenorocirea lui, a fost că a purtat fructe.

De pe frontal italian

De Ioan Berghia.

*În jur sânt munți cu fețele străine,
În depărtări se perde apa mării.
Un vânt aduce 'n zbor soaptele sări
De undeva departe pân' la mine.*

*Sânt soapte rîci și pline de furtună,
Sânt răi prevestitori de vijelie,
Ce cheamă 'ntruna moartea ca să vie.
Și ea vine răzând, și tot adună...*

Știri politice

Despre *audiiența comună*, la care au fost chemați din partea Maiestății Sale prin-ministrul *Wekerlei* și contele *Stefan Tisza* și Iulu *Andrássy* se comunică următoarele:

Amănuntele mai de aproape ale *audiienței*, care a durat un ceas și jumătate, după puțină, pe cala *Intelegerii* pasnice și a încredințat pe polițienii primii în audiiență să-și urmeze pertractările în această privință.

Regele și-a exprimat dorința, ca problema dreptului electoral să fie *deslegată*, după puțină, pe cala *Intelegerii* pasnice și a încredințat pe polițienii primii în audiiență să-și urmeze pertractările în această privință.

Din loc autorizat *Magyar Tudósító* comunică următoarele: Nu ceșchese adevărului, că guvernul ar fi primit dela rege o însărcinare oarecare în chestiunea acordului asupra dreptului electoral. Din contră, bărbății de stat, cari s'au prezentat în audiiență, s'au putut încredința în prezența că dacă primirea proiectului de lege electorală nu poate fi asigurată în camera actuală, guvernul are împuternicirea de a cere votarea proiectului prin *disolvarea* camerei și prin *alegeri* nouă.

În cercuri apropiate de guvern se așteaptă, ca partidul național al muncii să dovedească altădumă mai prevenitoare, și să nu împedecă primirea proiectului.

Ludendorff.

Despre români din Bucovina

Deputatul bucovinean, *I. Ispescu-Grecu*, înut în parlamentul Austriei o vorbire despre românii bucovineni în legătură cu pacea dintre puterile centrale și România.

Deputatul Ispescu-Grecu a declarat, ca românii votează bugetul pe seama guvernului mânați de sentimente patriotice. Dacă guvernul își împlinesc programul de-a da autonomie tuturor popoarelor, va câștiga, de bună seamă, și încrederea românilor bucovineni. Ca și mai înainte, ei cer însă pe seama fiecărui popor dreptul de-a se stăpâni singur și egala îndreptărire, așa ca pe viitor să nu mai fie popoare de rangul întâi și de rangul al doilea.

Încât privește legăturile românilor bucovineni față de România, izbucnirea războiului ei a fost pentru bucovineni cea mai tristă clipă a vieții lor. Dar ei nu au putut să dea pe călea cea dreaptă, ci au luptat mai departe pentru patrie și tron. Sute de mii de români au murit în războiul acesta, dovăduindu-și patriosismul.

Petrăriile de pace cu România, spune deputatul Ispescu-Grecu, le putem lăsa la grija conștiinței Cezarilor, care cunoaște bine oamenii și țara românească.

Jidovilor, au petrecut pe lusa rână la local pierzări, și aici au ieșit lor, prin înțelepciune lor și prin îndrăzneala de-a întovărăși prin toate primejdiile au alinat durerile lor și răstignit pe cruce.

Vom îlețea acum ca mare îndrăzneală și adevărați bărbăteji au avut aceste femei. Dragostea învătăpăta lor față de Ius a întrecut pe așteia lor și a biruit frica de orice primejdie. Ele n-au pregătat și arăta dragostea lor nici atunci când Ius murise, ci în puterea nopții spre revărsatul zorilor merg fără teamă la mormântul Domnului, și au intrat în locul cu, mir și pe drum nu se gândesc la obrăznicia paznicilor, ci la slăbiciunea lor trupezască, că nu vor putea prăvăli peatra de pe ușa mormântului.

Dar iată că Dumnezeu nu în seamă neputința lor trupezască, ci prețuiește bunătatea lor sufletească, alipirea față de Domnul, mângăierea ce i-au dat-o în ceasurile de durere și mai presus de aceea bărbăția lor nelătrânită, și de aceea le învrednicește de-a vedea cele dintâi înveștă Domnului și a o vesti lui, iar biserică a Domnului. Dăducă după Paști ca zi de pomenire."

II

Frumusețea sufletească a femeilor mirosnoște, care s'au învrednicit de pomenire statornică în biserică, ne îndeamnă să scoatem astăzi la iveală vrednicia și bărbăția femeilor din zilele noastre. Nu e zi și nu e clipă, în care să nu pomenim rugăciunile noastre în povestirile noastre și în gândul nostru pe frații noștri, cari cu inimă tare îndură toate greutățile războiului de acum. Nu ne este ierată să uităm însă și tocmai astăzi și locul să ne aducem aminte cu recunoștință de femeile acestor poartă și ele un război tot atât de greu.

Având dela fire puteri mai slabe, femeia este menită spre lucruri mai ușoare, mai gingașe, la lucrul casnic și pentru inimă lor mai caldă spre creșterea copiilor, îngrijirea și mângăierea bolnavilor. Munca cea grea însă: coturnele plătite, coporăria coaselor, poverile mari și agoniștea celor de lipsă la trai, cad în sarcina bărbatului. Dar iată că astăzi stăpânul căsăi, care purta greu lucrului, e dus degetele și Ius Dumnezeu, dăcă mai vine.

De-așteia se vede că lucrul bălăces nici până acum nu l-a fost fost. Dragostea de muncă și înaintare și iubirea femeii le-au îndemnat să fie tovarășe aproape nedespărțite la toate lucrurile bălăces. Conducerea unei gospodării cere însă multă chintă și înțelegere. Lucrul de câmp trebuie făcute toate în grabă, la vremea lor, căci întârzierea aduce pagubă; afacele se grămădesc și îmbulește lucrului ușor te încurcă și te istovește. Și când ne gândim că femeia nu știe înțelega boii, nu poate pune plugul în brazdă, nu poate trage coasa și nu știe astăzi lucruri mărunte la răboi, trebuie să recunoaștem că pe umerii ei războiul acesta a pus o grea povară.

Însă precum creșterea neștrămutată în Dumnezeu și dragostea învătăpăta față de Domnul și dragostea pentru mormântul mirosnoșter și ele s'au arătat mai tară la suflet decât înșiși apostolii și pentru această amintirea lor a rămas veșnică, avem nădejde că și femeile noastre din ziua de azi urmând fidele mirosnoșterilor, însuflețite de bărbăția și înțelepciunea acestor pline de dragoste pentru familia lor, vor purta cu răbdare creștinească sarcina lor cea grea, cu bărbăție nelătrânită vor împlini după putință toate trebuințele familiei și își vor scrie astfel cu litere de aur numele lor în istoria veșcului de acum.

Da, nu e destul numai atât. Căci nu numai bărbăția, ci și bărbăția sunt podoabele sufletului ale femeilor în ziua de azi, ci mai ales și cinstea și curătenia trupezască și sufletească. Sfântul apostol Pavel în epistola sa către Tit, C. II, v. 4-5 cere dela femeile creștine "să-și iubesc bărbății ca pe iubesc la copilă și ca pe mîntuitor, curate a rămdnea acasă, bune, plecate bărbătorilor lor, ca să nu se hulească cuvântul lui Dumnezeu."

Trebue să știm că lumea păgân din toate timpurile nu dă femeii cinstea aceea, pe care l-o dă biserică creștină. La păgânii din ea iubesc la copilă și la popoarele necreștine de astăzi femeile se înțocotă ca o roabă, ca un lucru bun de vânzare. Măntuitorul Cristos desrobind pe noi din robia păcatului la sfărmat și lanțurile cu care era legată femeia și l-a dat locul de a fi bărbătorii și a fi, așa după cum au fost așezați în ziua de ziditorilor. Și mai mare cinste și preț a dat femeii atunci când legătura dintre bărbat și femeie, — singură legătură învătăpăta fiind căsătoria, a sfîșit-o și a binecuvântat-o ridicându-i la rangul de sfințenie. Femeia nu mai este decă roabă, ci soție, tovarășă de viață a bărbatului său, soafia, tovarășă de viață a bărbatului său, soafia, tovarășă de viață a bărbatului său, soafia.

Și aici cu motive din Kirakodromion.

are să-și păstreze întreaga viață sa credință creștină și curătenia desăvârșită. Cine calcă jurământul său înainte altarului, să-și vărșește nu numai o gresăla decă, ci un păcat de moarte, un păcat necurat.

Citim prin gazete și auzim plângeri, că unele femei uitând jurământul făcut în tăcete întru marea, au căzut în păcate de necurăție. Ca să n'ar fi adevărat aceste vești, de ar fi numai scormitură răutăcioasă! Ce grozavie dacă s'ar întâmpla aievea astfel de lucruri! Pe când un soț este foame, frig, osteneală, să necontenit în urmărirea de moarte și plonia de șprănelă, adeseori cu trupul sfredelit de gloanțe, zace zile și nopți întregi rânit sau cu mădulele zdrobite, celaltă casă în loc de-a învăța rugăcini necelinate pentru soțul său, de-a îngriji de copilași și a munci neîntrerun, își uită de sine și își face trupul său lăcăs celui mai înșorător păcat.

Se dău o nădejde are și cu un gând se mângăie. Odată și odată se va sfârși acest foc ucigător, și dacă Dumnezeu îi va îngădui să se poată întoarce acasă în liniștea sfântă a căminului său, va găsi lași pe toată lumea în viață și cu viața senină îl va întâmpina zămbirene în prag și copilași vioași și sănătoși îl vor cuprinde de după gât. Ce inimă va putea avea în însă când va auzi, că cinstea casei sale este sfărmată, curătenia căminului său murdărit și soția sa călătoroarea de jurământ? De altă parte ce ce inimă va putea întâmpina soția păcătoasă pe cel ostent de loată și doritor de odihnă, de liniște și pace? Tuată viața va purta un jungliu dureros, căci cinstea, fericirea și liniștea căminului său vor fi răpiti păcatul ei și împreună cu ele pierdut și nădejdea de mântuirea sufletului.

De aceea, femeilor, faceți-vă vrednice de cinstea cu care v'au împodobit legea creștină și nu lăsați ca să se defaime prin voi cuvântul lui Dumnezeu. Fiiți harnice, vește și mîntuitorii și copilași și în îngrijii, căci ei sunt nădejdea neamului nostru atât de greu încercat și rărîr prin jertele cerute de acest război, dar mai cu seamă păstrați-vă cinstea și curătenia ce pe cea mai aleasă podoabă. O pagubă se poate întocmi, o gresăla se poate comite, părtăria se poate îndrepta, cinstea pierdută însă nu se mai poate căștiga.

Pentru ca femeile noastre să-și poată împlini aceste datorie ale lor, ele au trebură neapărat de ajutorul bărbătorilor rămași acasă, bătrâni și tineri. Bătrâni să nu pregete în slăbiciunile și povăluitorii de toată clipa ai femeilor. Cu mîntuitor lor azeată și cu judecarea formată din pănăline lungi lor vieți, ei le pot da povește foarte folositoare. Iar cei tineri, pe care soartea și voia lui Dumnezeu l-a lăsat acasă în zilele lor și în zilele războiului, să nu se facă țări ai cinstei și curăteniei caselor celor duși în război, ci înfrunzând și toate patimile să privească în fiecare femeie pe mama sau pe sora lor, și cu creștinească dragoste să le fie de ajutor în toate năzuirile lor.

Și în această vreme de grea încercare să trăim cu toți deștepti, cu cucerinice și clevădând neturății și potfele lumești, cu trezie și cu dreptate și cu bună credință să viețuim în veacul de acum așteptând (Tit, II, 12-13) lumina și măreția a pașii, și din frunte ridicată, să gândim înaintea și înaintea și înaintea, și cu inimă liniștită, că ne-am păstrat curătenia, și putem întâmpina veseli pe iubii noștri duși de atăta vreme zăcădu-te: Bine și viete fraților! Iată toate ale noastre sunt în bună rădăcină, bine și învernisiu și cu cinste păstrați, și eniți să ne bucurăm cu toții acum de zilele păcii și să mulțumim lui Dumnezeu că ne-a scăpat de acest viitor înfricoșat. Amin.

Emilian Stoica.

NOUȚĂȚI

Concedierea gloștașilor de 49—51 de ani. Măiestrea Sa a dat un decret, prin care se concediază din serviciul militar *Ioși gloștași* contingentelor din anii 1867, 1868 și 1869, precum și persoanele, care au intrat în armată, pe calea sentenții de bună voie, dacă s'au născuți în anii sui amintiți.

Comisar regeso pentru Ardeal. A părut în Monitorul oficial autor-găzduș domnitorului de Gavril Ugron comisar regeso pentru a reconstrui și a îndrepta raporturile economice și sociale ardeleni, atinsc prin război.

Bărbat de talent și ambițione, fostul ministru de interne este pus în fața unei probleme de mare însemnătate pentru toți

locuitorii din Ardeal, al cărui fu este și noul comisar regeso.

Aniversarea revoluției în Rusia. Din Stockholm se anunță, că în multe părți ale Rusiei s'a serbat aniversarea revoluției. Serbările au decurs în liniște. Numărul impozant al mulțimii veste, că se serbează un eveniment istoric.

Căț teritoriu va ocupa puterile centrale. Puterile centrale au ocupat 600,000 kilometri pătrați pe teritoriul european. De țelegerea ar trebui să ocupe deci un teritoriu cât imperiul german întreg și o parte a Belgiei, ca să poată arăta astfel de succes.

Contele Ștefan Tria prezident al comisiunii reconstruirii statului carpatin. Prin moartea contelui Khuen-Hédervary a devenit vacant postul de prezident al comisiunii reorganizare pentru clădirea localităților distruse prin război. Noul prezident al acestei comisiuni este contele Ștefan Tria.

În vederea alegerii de mitropolit. Foala Unirea din Blaj, primită astăzi, publică următorul comunicat:

În fața sunătorilor alarmante, că guvernul român nu respectă dreptul arhiepiscopice noastre de ași candida *ței persoane pe scaunul arhiepiscopice* de Alba Julia și Făgăraș, sântem autorizați din partea factorilor competenți a a da cea mai categorică desmînțire. Avem informații sigure și guvernul va respecta drepturile noastre istorice și bisericești noastre. De aceea, rugăm publicul să nu dea crezământ oamenilor, cari din dorința de a se face interesați, îmbată lumea cu apă rece.

Post de notar. Pentru ocuparea postului de notar în Sadu, s'a deschis concursul de ofițeri în război. La invitația cererilor sunt a se înainta la primăria din Căsnidne.

O petrecere succesă. Duminică în 9. l. c. s'a înut în Geimar o petrecere teatrală-muzicală în scop umanitar, și adică pentru orfanii din război. La invitația preotului *Saver Păcurar* și la sălărușia învățătorului *Nicolae Lupu* a aranjat tinerimea adultă în acest scop 3 piese teatrale și tot astăzi cântări în 2 voci. Reprezentanța a fost deplin satisfăcătoare, iar *ortivaletorul din Sibiu* i s'a trimis voucherele cost, care a fost 100 cor. Astfel de o parte întinerimii și poporul s'a ales cu bune învățături din piesele teatrale, iar venitul material va aduce alinare și mângăiere pentru urmașii ostașilor noștri viteji.

Aveamă imobilia a vevrilor din Ungaria. Episcopul Miklós Gyssy din Hajdudoboz în scrierea sa «*Keresztény magyar népünk gazdasági rindása*» arată că evreii din Ungaria până în anul 1912 au acaparat 2.110.279 jugăre de pământ. În cifra aceasta sunt scoțite numai proprietățile mai mari de o țică de jugăre.

Canal de navigație între Marea Neagră și Marea neagră. Senatul germanu liber Lübeck din Germania a practacut cu comitetul bursei din Riga asupra planului înfrățirii unui canal de navigație între Marea Neagră și Marea neagră, între orașele Riga și Cherson. Prin acea ta transportul de petroi din Batum la Hamburg s'ar face pe o cale cu 3000 kilometri mai scurtă. Prin declararea orașului Riga de port liber, canalul proiectat ar servi și intereselor Rusiei mari.

Sionismul și puterile centrale. Economistul german Dr. Ballod a ținut în Viena o conferență despre valoarea etică și politica a mișcării sioniste în scopul așezării unei părți a evreilor în Palestina. Conferența a avut loc în sala de la Palestina ar a fi un ținut spătos, pietros și nepotrivit pentru colonișarii mai mari. Dimpotrivă, teritoriul este fertil, și fertilitatea sa se poate promova prin canalizări și alte mijloace. Prin ducerea evreilor în Palestina s'ar căștiga o mare cantitate de muncă. Pentru Turcia, a de mare folos colonizarea și dar și pentru puterile centrale, angajate în Turcia cu suma de aproape 6—8 miliarde.

Teatru cinematografic. Marți, se dă la *Apollu*, în Strada Schevius, piesa: *Acorduri sonore*, dramă în 3 acte. Mercuri și Joi, în 20 și 21 Martie: *Aziul de noapte*.

Posta redacției. Dni I. S. Nu sânt reușite. Incerări în proză, culeasă din popor.

Dni A. L. În Lăpș. În numărul viitor. Re-născuți va saluți și va mulțumesc.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de primar orăşenesc în Szászsebes, în urma imputernicirii d-lui vice-comite, se scrie concurs cu terminul până în **30 Martie a. c.**

Postul de primar, pe temeiul statutului despre salarii până acum în vigoare, e împreună cu un salariu fundamental de 1800 cor., 780 cor. rețut de cvartir și cu cinciveness de câte 10% până salar.

Conform statutului salarial hotărât de reprezentanța orăşenescă și aprobat de comitetul municipal, însă neînținat în vigoare, primarul ridică un salariu fundamental de 4800 cor., 960 cor. rețut de cvartir și cinciveness de câte 600 cor., computeate după anii de serviciu.

Primarul e dator a avea calificăciunea precisă în § 5, VII, art. de lege I din a. 1883.

Rugările, instruite cu documentele de calificăciune și documentele despre aplicațiunea de până aci, sunt a se înainta până la terminul sus amintit magistratului orăşenesc în Szászsebes.

Szászsebes, la 4 Martie 1918.

Magistratul orăşenesc.

Nr. 37/1918 (53) 2-3

Concurs repeți.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune la parohia de cl. II, Petru-Lunca de lângă protopresbiteratul Hăteguș, sus în nepotnicisul paroh Simion Saciu, se publică concurs repeți cu terminul de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sunt jumătate din toate venitele fașionate în coala B.

Cererele de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu în terminul arătat, având concurenții a se prezenta, pe lângă înconștințarea subsemnatului, în vreo Duminecă sau sârbătorile la biserică spre a cânta, predica și a face cunoștință cu poporul.

Hăteguș, la 19 Februarie 1918.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al traciului Hăteguș în conștelegere cu comitetul parohial.

Dr. Cornel Popescu,
protopop.

În București, la editura Ig. Hertz a apărut revista

„Astra ilustrată”

tipărită pe hârtie cretă, conștinând în fiecare număr diferite nuvele, schițe, glume, articole literare, etc.

Un volum compus din 64 pagini costă 60 de fileri trimiși în mărci poștale pe adresa: k. u. k. Etappenpost 346 für Marton Hertz. La primirea mărcilor se expediază franco volumele apărute. Până azi au apărut 2 numere. (45) 2-3

Anunț.

În grădina de altoi a subscrișului se află de vânzare cele mai alese soiuri de altoi de meri, peri, pruni și vișini cu prețurile cele mai moderate. 47-13

Stefan Radler, proprietar Nr. 45.
Baráthely (Brateia) p. u. (Medias) Medgyes.

Anunț.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că am deschis un **depozit de vin** în comuna Alsó-ucsa (poșta în loc, iar calea ferată Alsóvíst) și vând în cantități mari dela 50 litre în sus. — Cu toată stima:

Ludovica Marinescu.

2-3 (42)

Redactor responsabil Dr. Gheorghe Comaș.

Cumpărăți și cetii!**Calendarul de buzunar**

pe anul 1918

al Tip. «Poporul Român» din Budapesta.

Cel mai elegant și mai dragut calendar apărut anul acesta, de folos pentru soldați, economi, tineri, studenți, preoți, învățatori, cuprinzând un bogat material literar, poezii din răsboi, povești, nuvele, îndrumări, măsuri și legi nouă despre ajutorul de stat, despre scumirea bilețiilor de tren, despre nouăle ordinațiuni date de guvern în chestia bucatelor, creșterii porcilor. Cari soldați potfi rețrași de pe front, sosirea trenurilor, cați alegători români vor fi în Ardeal, Apoi povestiri de toată frumusețea: «Prescuriile Palatului», de d-l Septimiu Popa; «Inelul iganului»; Poezii: «Viața»; «Mi-e frate»; «Să dus a mea mândrușă». Sfaturi practice pentru economi și soldați. Multe chipuri. Prețul numai 1 cor. 30 fil. cu portu cu tot.

Comandați cât de iute, altfel se vând toate, la «Poporul Român», Budapesta VII, Ilica utca 36.

(27) 7-10

La «Librăria Arhidiecezană» în Sibiu-Nagyszeben se află de vânzare:

Semințe din agrul lui Cristos

cuvântări bisericiești pe toate Duminecile și sârbătorile de peste an, precum și la casuale bisericiești, publice și private

de

Zacharia Boiu, fost asesor consist., etc.

Tomul I: Cuvântări la Duminecile de peste an

Cuvântări la praznicile și sârbătorile de peste an, precum și la casuale bisericiești.

Tomul II: Cuvântări bisericiești la înmormântări, parastase și alte festivali funebre.

Adunaș de texturi biblice pentru cuvântări funebre.

Tomul III: Cuvântări bisericiești la înmormântări, parastase și alte festivali funebre.

Cuvântări funebre și memoriale.

Prețul: de fiecare tom 3 Coroane plus portu postal recomandat 80 fil.

La «Librăria Arhidiecezană» în Sibiu-Nagyszeben se află de vânzare:

Casa dela Jerihon

omii și cuvântări bisericiești de

Dr. Ioan Broșu.

Prețul: Cor. 6 + portu recom. 50 fil.

La «Librăria Arhidiecezană» în Sibiu-Nagyszeben, se află de vânzare:

Dr. Petru Șpan

conferență cetită la conștutul învătătorilor: rilor gr.-or. români din Biharia:

de

Nicolae Regman.

Prețul: 30 fil. plus portu postal 6 fil.

La «Librăria Arhidiecezană» în Sibiu-Nagyszeben, se află de vânzare:

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană:

Conștucarea omului cu Dumnezeu.

Predici

de

Mihal Păcășan,

protopresbiter

și alți preoți din ppresbiteratul B.-Comloșului.

Prețul 3 cor., plus 12 fil. portu.

„STEJARUL”

Reuniune de păstrare și anticipare în Saschiz (Szászskézd). — Takarék- és előleggyelet Szászskézden.

Convocare.

Membrii reuniunii de păstrare și anticipare «STEJARUL» din Saschiz (Szászskézd) prin aceasta se convoacă la a

VII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în 7 Aprilie s. n., la 2 ore p. m., în localul școlii ort. rom. din loc.

Ordinea de zi:

1. Constituirea adunării.
2. Raportul direcțiunii despre anul de gestiune 1917.
3. Raportul comitetului de supraveghiere.
4. Darea absoluturii și hotărâre asupra proiectului realizat.
5. Alegerea unui membru în comitetul de supraveghiere.
6. Hotărâre în chestia cvotelor de membru și imprumut.
7. Eventuale propuneri.

Szászskézd (Saschiz), în 10 Martie 1918.

1-1 (56)

Direcțiunea.**Contul Bilanț la 31 Decembrie 1917.**

Activa—Vagyon. Mărgel számla 1917. évi december hó 31-én. Pasiva—Teher.

	K	F
Casa în numărare — Pénztári készlet	1,001.87	
Bon la birni — Bon bankoknál	97.874.08	
Imprumuturi pe oblig. — Kötvénykölcsön	7,067.14	
Imprumut de răsboi — Hadi kölcsön	2,000.—	
Realități — Ingatlanok	15,222.21	
Amortizare — Törlesztés	882.16	14,340.05
Mobiliar — Felzerelés	167.03	
Amortizare — Törlesztés	35.—	132.03
Mașini — Gépek	409.60	
Interese restante — Hátralékos kamat	772.04	
	123,596.81	

123,596.81

Contul Profit și Pierdere.

Speso. — Kiadások. Nyereség- és Veszesség számla. Venite. — Bevételok.

	K	F		K	F
Interese dela depuneri — Betéti kamat	3,551.67		Interese după imprumuturi — Kötvénykölcsön	1,040.—	
Interese fond. de rezervă — Tartalék alap kamat	127.44	3,679.11	Depuneri spre fructificare — Kamatozó betétek	117,940.35	
Dare erarială și comunală — Alami és községi adó	96.14		Fond de rezervă — Tartalék alap	3,769.30	
Dare de 10% după interes, de den. — 10% betéti kamat	360.50	456.64	Profit curat — Tiszta nyereség	847.16	
Spese diverse — Különtelege költségek	284.49				
Salare — Fizetések	60.—				
Porto — Postadíj	47.76				
Amortizare — Törlesztés	917.16				
P-filit curat — Tiszta nyereség	847.16				
	6,292.32				6,292.32

Szászskézd (Saschiz), la 31 Decembrie 1917.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Bonul Puteș m. p., președinte, — elnök. **Emanol Costea** m. p., vice președinte, — al-nök. **Dumitru Hater** m. p., cassr. — pénztárnok.

Dumitru Șeita m. p. **Ioan Cătugar** m. p. (mob. — hadvannok).

Subsemnatul comitet de supraveghiere examinând conștările de mai sus le-am aștat în deplină conșonanță cu registrele institutului. — Alături feljelyőbizottság a fentebbi számlákat a szövetkezeti üzleti könyveivel mindenben megegyezőnek találta.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE: — A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Nicolae Fleșer m. p. **Dumitru Morar** m. p. **Dumitru Cătugar** m. p.

Vițe de vie nobilitate

Vițe de vie americane, cu și fără rădăcină, în diferite și cele mai bogate soiuri veritabile, pe lângă garanție, furnizează firma solidă și cunoscută de mulți ani:

Prima plantațiune de pe Târnavo pentru nobilitarea vițel. (Kökeithaler Erste Rebenveredelungsanlage)

1-10 (58)

Proprietar:

Fr. Kaspari Mediaș, în Ardeal.